

Metoderapport: Prosjektet «Da Finnmark hadde sjansen»

Etter at jeg hadde utgitt boka «Slik ranes Finnmark» i 2003, fikk jeg en telefonisk henvendelse fra en person i Øst-Finnmark. Vedkommende mente jeg burde se nærmere på omstendighetene rundt konkursen i Brødrene Aarsæther AS i 1989. Han nevnte en del momenter som vakte min interesse, og han nevnte navn på personer som sannsynligvis fremdeles satt på korrespondanse og dokumenter. Jeg fikk kontakt med to av disse personene, og de var villige til å gi meg innsyn i sin samling. Samtidig gjorde jeg en skriftlig henvendelse til Finnmark fylkeskommune og ba om innsyn i utbyggingsetatens arkiv vedrørende Brødrene Aarsæther AS, Finnvest AS og påfølgende selskap fram til 1996. Mitt argument var at de aktuelle selskapene nå var slettet, og det var mer enn ti år siden saksbehandlingen foregikk.

Min anmodning ble imøtekommet av fylkeskommunen, og jeg planla en turne til Vadsø, Båtsfjord og Vardø via billige Widerøe-billetter og delvis privat overnatting. I Vadsø brukte jeg tre dager på å gjennomgå fjorten dokumentbokser, samt ta kopier av interessante dokumenter. Jeg hentet anslagsvis fire kilo papir fra fylkeskommunens arkiv til mitt hjemmekontor i Tromsø. Samtidig fikk jeg ca. tre kilo dokumenter fra private kilder, som hovedsakelig dekket forspillet i Ålesund til konkursen 16. februar 1989 i Brødrene Aarsæther AS.

Vel hjemme brukte jeg to uker på å sortere dokumentene kronologisk og ordne dem i dokumentbokser merket årstall. Så begynte et møysommelig arbeid med å skrive ut et svært langt kronologisk notat over hele prosessen, der jeg ikke turte utelate noe, siden jeg på dette tidspunktet ikke hadde oversikt og ikke visste hva som ville være vesentlig og hva som var uten interesse. Samtidig var jeg engasjert i to perioder som vikar i avisa «Fiskaren», skrev artikler for ei anna avis, og hadde et engasjement for Høgskolen i Tromsø der jeg la ut nyheter på HiTøs hjemmeside. Mitt eget prosjektarbeid tok derfor lengre tid enn det ellers kunne ha gjort.

I 2004 mottok jeg et prosjektstipend på 170.000 kroner fra NFF.

Underveis i arbeidet med det kronologiske notatet, så jeg behov for å nøste inn tråder. Jeg gjorde henvendelser om ytterligere materiale til Norges Banks arkiv i Vardø, til Fiskeridepartementet og Fiskeridirektoratet, og ikke minst til Brønnøysundregistrene. Dokumenter kom, måtte saumfares og holdes opp mot innsamlet materiale, og informasjon måtte innordnes i mitt kronologiske notat. Da jeg i 2005 nærmet meg slutten av det kronologiske notatet, hadde jeg dannet meg et bilde av hvordan storyen kunne bli, og hvilke personer som måtte konfronteres og intervjues. Samtidig innså jeg behov for en historisk innledning, og via UB i Tromsø gikk jeg gjennom et par hovedsfagsoppgaver og en avhandling for doktorgrad som beskrev perioden og den politiske og sosiale prosessen jeg søkte informasjon omkring. Et resyme som dekker fire kapitler i boka ble produsert i tre fire-versjoner før det var tifredsstillende.

Deretter tok jeg kontakt med et større antall aktører for intervjuer om deres rolle i prosessen. De aller fleste var positive og stilte opp, enten ved gjentatte telefonsamtaler, via e-post og/eller intervju under fire øyne. Ingen av de intervjuede ble kontaktet bare en gang. Nye momenter dukket opp som de måtte konfronteres med, og visse kritiske hendelser forutsatte flere henvendelser for sikkerhets skyld. Flere aktører skyldte på dårlig hukommelse, og det må aksepteres.

I 2006 pågikk bearbeidingen av det omfattende kronologiske notatet til et lesbart produkt, med en viss dramaturgi, for publisering. Dette tok lang tid og var krevende. Samtidig dukket det opp nye poenger som forutsatte enda flere intervjuer og konfrontasjoner. Målsettingen var å ha produktet ferdig trykt i november, men det holdt ikke. Nødvendig kvalitetssikring, blant annet via advokat, kunne ikke forseres. Men onsdag 20. desember kunne jeg hente kartongene med bøkene, sendt fra AIT Otta mandag 18. desember.